

GHEORGHE I. TOHĂNEANU¹

† Ștefan CUCU
Universitatea „Ovidius” din Constanța

L-am cunoscut, din fericire, și eu pe Profesorul Gh. I. Tohăneanu. L-am văzut pentru prima dată abia în primăvara anului 1998, la Timișoara, unde m-a primit în locuința sa, care se afla în centrul orașului de pe Bega. Motivul vizitei mele era faptul că Domnia Sa făcea parte din comisia de concurs pentru postul de conferențiar universitar și am venit de la distanță să-i aduc cărțile și articolele mele, pe care urma să le consulte, în vederea alcătuirii referatului. Predam pe atunci la Universitatea din Craiova, unde mă transferasem de curând de la Universitatea „Ovidius” din Constanța.

Se afla așezat în fața unei mașini de scris uzate. Casa era mobilată destul de sumar, cu piese de mobilier vechi, dar prețioase. M-a primit cu simplitate și cu o deosebită căldură. Era de o modestie rară, fără nici cea mai mică urmă de orgoliu. În acea zi a plouat fără întrerupere, ore întregi. Frumosele clădiri, marea Catedrală a Timișoarei erau udate de o ploaie binefăcătoare, dătătoare de speranțe și de viitor belșug. Orașul era cufundat într-o mare de verdeață.

După scurta mea trecere prin orașul de pe Bega, am primit de la Profesor următoarea scrisoare, lapidară, dar extrem de cordială, rămasă până acum inedită, pe care o reproduc integral aici:

Timișoara, 29. XII. 1998

¹ Cu câțiva ani în urmă (aprilie 2016), într-o corespondență electronică, profesorul clasicist și scriitorul Ștefan Cucu îmi trimitea acest text, spre a fi publicat „atunci când se va găsi prilejul”. Între timp, la un an și jumătate după aceea, Moirele au gândit că e vremea ca profesorul Ștefan Cucu să se regăsească pe Meleagurile Fără Dor cu G. I. Tohăneanu. *Requiescant in pace!* Paginile de mai sus redau întocmai secvența memorială, pe care profesorul Cucu a dezvoltat-o cu prilejul întâlnirii personale cu acesta: era martie 2017, când, spre cinstea ei, Universitatea „Ovidius” din Constanța a comemorat la cel mai înalt nivel două milenii de la dispariția Tomitanului, poetul roman ce a conferit sens înalt suferințelor exilului (Valy Ceia).

Iubite Domnule Cucu,

De ce nu ți-aș mărturisi: îmi părea rău că îți pierdusem urma. Când ai trecut pe aici, în toi de ploaie, nu mi-ai lăsat adresa, iar astă-vară, la Küstenge/, de la Petrișor n-am aflat mare lucru. Așa că bine ai gândit scriindu-mi și așezându-ți, pe plic, și adresa. Eu nădăjduiam ca ea să fie una... constănțeană. Nu cutez să spun, însă, că așa sau așa - ar fi mai bine.

Aș fi, acum, dornic să aflu și alte amănunte despre matală. Nu știu cum îți chivernisești, în continuare, viața și cariera. Mă interesează cu atât mai abtitor cu cât ești și poet autentic, cum am avut prilejul binecuvântat de a mă dumeri, răsfoind, iar apoi citind, cu interes și cu folos, volumașul pe care ai avut bunăvoința să mi-l dăruiești. Oricât ar fi de „irritabile”, „genus vatum” rămîne una din pasiunile mele.

Așteptînd să te revăd, cu vreun prilej oarecare, te îmbrățișez, iubite Coleg, dorindu-ți, matală și celor care-ți bucură preajma, sănătate voioasă întru mulți ani; izbânzi nevremelnice pe tărîmul umanioarelor!

Gheorghe I. Tohăneanu”

M-a bucurat foarte mult interesul pe care l-a manifestat față de volumul meu de versuri de mici dimensiuni, care apăruse cu câțiva ani în urmă, un „libellus” purtând titlul *Templul cuvintelor*. De fapt, Magistrul citea *en connaisseur*, căci știa să simtă, ca nimeni altul, parfumul unor vocabule, muzica interioară a versurilor, știa să descifreze sensurile mai absconse ale unor sintagme sau idei poetice. De fapt, pasiunea sa dintotdeauna pentru poezie este mărturisită în chip explicit în scurta epistolă de mai sus.

Binecuvântatul prilej s-a ivit peste cinci ani, când s-au desfășurat, la Universitatea „Ovidius” din Constanța, lucrările Conferinței Naționale „Lingvistica românească în context european”. Între timp, eu revenisem la această Universitate și aveam și domiciliul permanent aici, în străvechiul Tomis, vechiul Küstenge/și actuala Constanța. Reputatul lingvist și stilistician fusese invitat în mod special la această Conferință de către Decanul Facultății de Litere, lingvistul și dialectologul Marin Petrișor. Gheorghe I. Tohăneanu a fost, în două zile succesive, moderatorul secțiunilor „Lingvistică generală și comparată” și „Poetică și stilistică”. În succintele comentarii pe care le-a făcut pe marginea lucrărilor prezentate a dovedit, fără ostentație, dar în chip indubitabil, erudiție, finețe și profunzime în analiza fenomenului lingvistic

și a celui stilistic în context național și universal. Atunci s-a dovedit sobru și cordial în același timp, lucid și patetic totodată. Toți cei care au susținut comunicări în secțiunile moderate de Domnia Sa au plecat de acolo îmbogățiți pe plan intelectual, având noi perspective de abordare a problemelor științifice în viitor. În acele zile nu am schimbat prea multe cuvinte, dar am apreciat la Domnia Sa iscusitele întorsături de frază, parfumul arhaic al unor vocabule, ceremonialul rostirii sau scrierii lor.

De atunci nu l-am mai văzut, din păcate, niciodată și am aflat cu durere în suflet și regret de trecerea sa la cele veșnice.

Requiescat in pace!